Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефони: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 167. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 7-го СЕРПНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 7, 1953. No. 167. VOL. LXI.

ПРЕЗИДЕНТ І КОНҐРЕСОВІ ЛІДЕРИ РАДИТИМУТЬ В СПРАВІ НАДЗВИЧАЙНОЇ СЕСІЇ КОНҐРЕСУ

Вашинґтон. — Сенатор Тільям Ф. Ноленд з Каліфорнії, обраний лідером республіканської більшости в Сенаті на місце покійного сенатора Тефта, повідомив вчора, після сніданку з президентом Айзенгавером, що конґресові провідники й президент Айзенгавер відбудуть в дні 25-го вересня спільні наради, предметом яких буде справа евентуального скликання надзвичайної сесії Конґресу. Нормально Конґрес мав би відновити свої наради щойно 6-го січня наступного року. Сенатор Ноленд заявив, що президент і конґресові лідери вирішили б скликання надзвичайної сесії Конґресу тільки у випадку дальшого погіршення міжнародного положення, або коли б уряд не міг обійтись без збільшення його повновластей на переступлення теперішнього обмеження національного заборгування. Ця справа була на порядку минулої сесії Конґресу й її теж поставив президент Айзенгавер на список наглих справ, що їх повинен був вирішити Конґрес перед відложенням сесії, але опісля президент погодився через цю справу не продовжувати сесії. Якщо б зайшла потреба скликання надзвичайної сесії, тоді Конґрес мав би розглянути та вирішити низку інших справ, включно зі справою надання прав стейту Гаваям, перевіркою робітничого закону Тефта-Гартлі та ін. Сенатор Ноленд заявив, що президент і конґресові провідники воліли б не скликати надзвичайної сесії, але така потреба могла б виникнути, бо „завжди існує можливість нової комуністичної агресії, або порушення перемир'я в Кореї". Сам сенатор Ноленд вибирається восени цього року на відвідини Кореї, Японії, Індо-Китаю та інших далекосхідніх країн, щоб на місці зорієнтуватись в тому загрозливому положенні в Азії, яке згадував і перед яким перестерігав президент Айзенгавер на конференції губернаторів кілька днів тому. Окрему пересторогу для американського народу перед совєтською загрозою висловив сенатор Александер Вайлі, голова сенатської Комісії Закордонних Справ. Сен Вайлі твердив, що теперішня совєтська загроза є найбільшою загрозою для Америки в її історії та що Америка ще не приготована відповідно до можливої совєтської атомової атаки, що повинен знати американський нарід, а уряд зі свого боку повинен ужити всіх можливих заходів, політичних і військових, щоб ці недомагання усунути.

Конґресові Комісії відбудуть подорожі по країні і закордоном

Вашинґтон. — Після закінчення першої сесії 83-го Конґресу, його комісії заплянували посилити свою працю, користаючи з перерви в засіданнях Конґресу. Маючи майже пів року до скликання чергової сесії, окремі комісії використають цей час для виявлення нагальних потреб в країні і закордоном. Так, члени Хліборобської Комісії Палати Репрезентантів тідбудуть подорож автобусом по усій країні, що дасть їм можливість приглянутись станові хліборобства і виготовити проєкт про поліпшення хліборобства в наступному році. Члени Комісії Закордонних Справ Палати Репрезентантів побувають в Европі, Близькому й Далекому Сході та в Південній Америці. У Латинській Америці, Середньому і Далекому Сході працюватимуть також члени Сенатської Комісії Закордонних Справ. Комісія Атомової Енерґії Сенату і Палати Репрезентантів зацікавлена побувати в Бельгійському Конґо, у Африці, де знаходяться великі запаси урану, необхідного для витворювання атомової сили. Азія і Далекий Схід цікавлять Підкомісію Збройної Служби Палати Репрезентантів. Там же побувають члени Комісії Видатків Палати Репрезентантів, що об'їдуть і Европу, щоб побачити, як використовуються кошти, призначувані на різні потреби закордонних країн. Положення військових лишків в Кореї і справу відбудови цієї знищеної війною країни розглядатиме на місці Комісія Урядових Дій Палати Репрезентантів. Крайовими справами зацікавлені Комісії Публічних Праць Сенату і Палати Репрезентантів, яким доведеться вислати своїх представників у різні частини країни, зокрема до Аляски, де проєктуються великі побудови.

Хочуть швидко депортувати Адоніса

Уряд задумує очистити країну від злочинних елементів і в зв'язку з цим ґенеральний прокурор Герберт Бровнел наказав виселити Джозефа Адоніса (знаного також як Джо Адоніс) до Італії. Іміґраційний Уряд у Филаделфії заявив, що відповідні уряди діятимуть в тому напрямку, щоб якнайшвидше виселити Адоніса, якому прислуговує право апеляції, коли він дістане наказ про депортацію, до Апеляційного Іміґраційного Уряду. Про злочини Адоніса довідалася сенатська перевірча комісія 1950 року. Тепер виявлено, що Адоніс не тільки займався незаконною грою, але також не мав пашпорту, коли сім років тому виїздив на Кубу і пізніше повернувся до ЗДА. Адоніс заявив на переслухуванні, що — він американський громадянин, а Іміґраційний Уряд твердить, що він народився в Італії 51 років тому.

В АМЕРИЦІ

● **У відомій в'язниці** Сінґ-Сінґ помер Ф. Фавлер, який пробув там 38 років, засуджений в 1916 році за душогубство. Зразкова поведінка вбивника не допомогла йому, бо він був цілком самотній і не було кому потурбуватися про його звільнення.

● **У Ґватемалі** відомий протикомуністичний діяч Г. Кордова, після сутички з поліцією, втік і таким чином уникнув арешту. Кордова провадив антикомуністичні авдиції в приватній радіовисильні у столиці країни, критикуючи уряд за піддтримку комуністів.

● **Губернатори стейтів ЗДА** перервали свої річні збори та пішли привітати полонених, що перші прибули до цієї країни з Кореї. Вони поданням руки вітають кожного полоненого.

● **Нюйоркська поліція** арештувала трьох убивників власника барів Пендерґеста. Найстаршому з них — 21 рік. Вбивники постійно перебували в нічних барах, що й допомогло поліції вислідити їх.

● **41-літній злочинець** збудив вранці о. Джана Ларкіна та заявив йому, що він вбив двох шоферів на Пенсилвенській автостраді. Він сказав: „Коли мене не арештують, я міг би ще декого вбити."

● **Ріґельман погодився** бути республіканським кандидатом на посадника Ню Йорку.

● **На острові Кубі** згоріли два магазини з 200,000 мішками цукру та шість вагонів із цукром, що коштують коло мільйон долярів. Уряд зарядив слідство про причини пожежі.

АЛЬЯНТИ РОЗГЛЯДАЮТЬ СОВЄТСЬКУ ВІДПОВІДЬ У СПРАВІ КОНФЕРЕНЦІЇ „МАЛОЇ ЧВІРКИ"

Вашинґтон. — Державний департамент у Вашинґтоні та міністерства закордонних справ в Лондоні й Парижі уважно розглядають останню совєтську відповідь на альянтську пропозицію зустрічі міністрів закордонних справ З'єдинених Держав, Британії, Франції й Совєтського Союзу для обговорення можливостей розв'язки проблеми Німеччини й Австрії, що мало б спричинитися до загального міжнародного відпруження. Совєтський уряд у своїй ноті „принципово" погодився на альянтську пропозицію в тій справі, але видвигнув свій власний порядок нарад, включаючи в нього й справи Далекого Сходу та домагаючись участи в нарадах представника червоного Китаю. Представник державного департаменту у Вашинґтоні заявив, що „совєтська відповідь, здається, не відкидає пропозицію зустрічі міністрів закордонних справ чотирьох великодежав ,але в мові тієї відповіді є стільки двозначників, що вона вимагатиме основних студій та порад з британцями і французами, поки можна буде приготовити відповідь на неї". Подібні інформації наспіли теж з Лондону й Парижу. Основну трудність добачується в тому, що совєтський уряд намагається включити в порядок нарад цілу низку інших справ, а не тільки проблему Німеччини й Австрії, як це пропонували західні альянти, і головно в тому, що Москва хотіла б притягнути зі собою на ту конференцію ще й свого китайського сателіта. З державного департаменту ще не повідомили про спільні наради в тій справі американських, британських і французьких представників, і з того робиться висновок, що державний департамент ще сам не має спрецизованої думки в тій справі.

ЗДА домагаються від СССР відшкодування за зістрілений літак

Вашинґтон. — Уряд ЗДА звернувся до Москви з нотою, у якій домагається відшкодування за літак, що його збили совєтські літуни над японським морем 29 липня. У ноті є також домагання сплатити відшкодування за життя шістнадцятьох членів залоги літака, які загинули під час совєтського нападу. Нота стверджує, що пояснення совєтів, що літак ніби пролітав над совєтським обширом, не віддповідає дійсності. Американський літак пролітав над морем за 40 миль від совєтської території. Подробиці про обставини загибелі літака відомі від єдиного члена залоги літака, якому пощастило врятуватися. Нота витримана в рішучому тоні.

Президент проти скасування кінового податку

Вашинґтон. — Добре поінформовані особи твердять, що президент не підпише закону, ухваленого Конґресом, який скасував 20-відсотковий податок від кінових квитків. Президент може поставити „вето" проти скасування цього податку, або може не підписати цього закону впродовж 10 днів, і в той спосіб його уневажнити. Товариство кінових власників всіма силами старалося про ухвалення цього податку, бо він руйнує кіна, існування яких загрожене (кожного року коло 5,000 кін мусять ліквідуватися). Власники кін твердять, що скасування цього федерального податку збільшило б число відвідувачів кін. Але уряд стоїть на становищі, що цього року він не може зректися $100,000,000, які річно приносить податок від кінових квитків, і що не можна касувати податок тільки одним підприємствам, не зменшуючи його іншим. Деякі власники кін плянують піднести ціни вступу до кін, і в той спосіб перекинути федеральний податок на відвідувачів. Актори, власники театрів та автори театральних творів також домагаються скасування або, принаймні, зменшення 20-відсоткового податку від театральних квитків. Вони твердять, що театри перебувають в критичному положенні, бо мусять конкурувати з радіом і телевізією. Уряд задумує зменшити податки аж у найближчому фінансовому році, коли це зменшення буде рівномірно розложене на всіх податковців.

Відгомін „Українського Дня" в Йонґставн

Йонґставн, Огайо. — Місцевий „Ди Йонставн Дейлі Віндікейтор" з 3-го серпня подав довший опис святкувань „Українського Дня" в тому місті, про що була окрема згадка у вчорашньому виданні „Свободи". В газеті окремо подано довші витяги з промови п. Дмитра Галичина голови Українського Народного Союзу та екзекутивного містоголови Українського Конґресового Комітету. Покликуючись на його промову, „Віндікейтор" окремо підкреслює твердження про добру нагоду для американської політики визволення перевести запропоновану конґресменом Смитом резолюцію відносно встановлення дипломатичних відносин з підсовєтською Україною, пригадує безперервну боротьбу українського народу проти комуністичного режиму та російського імперіялізму й окремо підкреслює доцільність допущення до З'єдинених Держав дальших втікачів з-поза залізної заслони, між якими „цілком певно буде багато досвідчених в боротьбі проти большевизму українських патріотів."

„Веселий вечір" в Союзівці

В найближчу суботу, дня 8-го серпня, відбудеться в Союзівці, вакаційно-відпочинковій оселі Українського Народного Союзу біля Керґонксон, Н. Й., нова культурно-розвагова імпреза, цим разом „Веселий Вечір", з участю відомого нашого фейлетоніста Миколи Понеділка. Імпреза відбудеться у вечірніх годинах та дасть знову нагоду для культурної розваги перебуваючим в Союзівці гостям і припадковим відвідувачам.

„ЮНЕСКО" домагається обмеження продукції опіюму

Виховна, Наукова і Культуральна Організація Об'єднаних Націй „ЮНЕСКО" шукає шляхів, щоб обмежити продукування опіюму — наркотику, що однаково приносить велику допомогу людству, як і становить його прокляття, руйнуючи добробут, життя і сили мільйонів людей. Представники ЮНЕСКО заявляють, що не досить боротися з пачкарями і торговцями опіюму, але належить обмежити продукцію цього наркотику. Зробити це дуже тяжко, оскільки опіюм видобувається з маку, — рослини дуже поширеної в різних країнах. Лише Китай в 1920 році випродукував 15,000 тонн опіюму і розповсюдив його по різних країнах світу. З поширенням наркотику свого часу боролася Ліґа Націй, а тепер це стало обов'язком ОН.

З КОМУНІСТИЧНОГО ПОЛОНУ НА ВОЛЮ

Альянтські вояки в Панмунджом переносять на ношах одного із звільнених комуністами альянтських полонених. Більшість із звільнених досі комуністами альянтських полонених є цілком виснажені, хворі та з незагоєними ранами. Вони оповідають про жахливі знущання над ними комуністичних варварів

Доллес і Рі радять далі над союзом

Сеул, Корея. — Державний секретар Джан Фостер Доллес відбув другу нараду з південно - корейським президентом Синґменом Рі. Конференція тривала одну годину і 15 хвилин. Журналістам заявив він потім, що „ми мали добрі вступні розмови та погодились на справи, які повинні бути обговорені". Водночас засідає ділова комісія, що деталізує узгіднені пункти. Між устійненими справами є буцімто й дата політичної конференції у справі Кореї, що мала б розпочатися між 1 і 15 жовтня ц. р.. Місця тієї конференції ще не встановлено. Розмови ведуться над двома найважнішими справами: 1) політичної конференції та найголовнішим її завданням — об'єднанням Кореї мирним шляхом і 2) пакту взаємної безпеки між ЗДА і Кореєю. Цей пакт передбачав би ґарантію З'єдинених Держав щодо військової допомоги для Південної Кореї на випадок будь - якої нової аґресії. Після підписання такого пакту взаємної безпеки, він був би поданий американському Сенатові на затвердження в найближчій сесії, себто у січні наступного року. Доллес гадає, що до суботи розмови з Синґменом Рі будуть успішно закінчені і того ж дня він виїхав би з Кореї. Доллес відвідав би Японію, де прем'єр Йошіда сподівається зустрітися з ним у неділю. Йошіда говоритиме з Доллесом про забезпечення інтересів Японії на найближчій конференції у справі Кореї і взагалі в акції замирення на Далекому Сході. Коли б розмови в Сеулі і Токіо закінчились успішно і в передбачені терміни, то Джан Ф. Доллес вернувся б до ЗДА в найближчий понеділок.

Проте, серед членів американської делеґації нема оптимістичного настрою у зв'язку з справою Кореї та комуністичними претенсіями. Підкреслюють, що комуністи імовірно не погодяться на становище Синґмена Рі у справі об'єднання Кореї, і тоді політична конференція зайде в сліпий кут, а то й зовсім розіб'ється.

МОСКВА ПРИЗНАЧАЄ $27,500,000,000 НА ВОЄННУ ПІДГОТОВУ

Москва. — Совєтський уряд предложив Верховному Совєтові проєкт бюджету СССР на наступний рік. Видатки на збройні сили передбачують 110,200,000,000 рублів, себто на 3,600,000,000 менше від минулорічних видатків. За офіційним розрахунком 4 рублі за 1 доляра — новий військовий бюджет Совєтів становить 27,550,000,000 дол. Зменшена цифра військового бюджету не означає редукції зброєння, а походить від знижки цін на харчі й інші ужиткові товари, потрібні теж для армії. На Верховному Совєті, що засідає у Кремлі, присутні також Маленков, Молотов і інші найвищі достойники СССР. Поруч із предложеним військовим бюджетом, найбільше зацікавлення викликав внесок, реферований міністром фінансів Звєревом щодо зменшення податків від селян. Лікарі, вчителі, інваліди та родини вбитих у другій світовій війні звільнені від податків на їх земельну посілість. Звєрев гостро критикував деякі інші міністерства, головно важкого промислу, харчових справ, хліборобства, електричного струму і т. д. за погане господарування. Загалом новий совєтський бюджет передбачує 543,300,000,000 рублів прибутків і 530,500,000,000 видатків. Хліборобські податки визначені різно в різних областях. За основу взято одну соту гектара (1 гектар дорівнює 4.47 акра). У Російській Сов. Соц. Федеративній Республіці платитимуть податку по 4-14 рублів, пересічно 8.50 рб. У Східній (Наддніпрянській) Україні поданток сягає від 5—12 рб., пересічно 8 рб. У Західній Україні 2—6 рб., пересічно 4 рб., так само у західній Білорусі. У Литві 3 рб., Латвії 4 рб., Естонії 4 рб. Таку розцінку встановлено тому, що у Західній Україні, Білорусі і Балтійських країнах розмірно недавно введено колективізацію. Зате найвищі податки наложено на хліборобів в Узбекістані й Таджикістані, де пересічний податок у заводнюваних частинах краю становить 22 рб., а в незаводнюваних 8 рб. Уряд скреслює несплачені податки за минулі роки, зате тим, що не виконали впродовж року означеної кількости трудоднів у хліборобських господарствах, підвищив податки на 50 відсотків.

Помер проф. Н. Григоріїв, керівник Українського Відділу „Голосу Америки"

Ню Йорк. — В середу, дня 5-го серпня пополудні, помер в одному з місцевих шпиталів керівник Українського Відділу „Голосу Америки" проф. Никифор Яковлевич Григоріїв, бувший член Української Центральної Ради, б. міністер освіти УНР, професор Українського Соціологічного Інституту в Празі та відомий український соціялістичний діяч. Смерть наступила після важкої операції шлунку. Покійний народився на Чернігівщині в 1883 році, до Америки прибув в 1938 році ,а український відділ „Голосу Америки" очолював від початку його відкриття в 1949 році. Похорон відбудеться в суботу із похоронного заведення Петра Яреми.

ЧЕРВОНІ ТОРТУРУВАЛИ АЛЬЯНТСЬКИХ ПОЛОНЕНИХ В КОРЕЇ

В ДРУГІЙ ГРУПІ ЗВІЛЬНЕНИХ АЛЬЯНТІВ ОДИН ТРУП І БІЛЬШІСТЬ ХВОРИХ ТА ПОКАЛІЧЕНИХ

Токіо. — Голодом, тортурами й всілякими варварствами комуністи намагались змусити альянтських полонених до зради та виявлення військових таємниць — заявив вчора майор Гаррисон, що був звільнений з другою групою альянтських полонених. Майор Гаррисон є кузином ген. Вільяма Гаррисона, який очолював альянтську делеґацію на переговорах в Панмунджомі. Комуністичні варварства й знущання над альянтськими полоненими потверджують теж інші звільнені. Один із звільнених південних корейців твердить, що він був свідком, як комуністи на смерть замучили п'ятьох полонених американців. Треба пригадати, що, згідно з останнім повідомленням департаменту оборони, впродовж корейської війни „пропало в акції" 11,706 американських вояків, а на комуністичному списку полонених подано тільки 3,313, отже 7,393 американські вояки таки справді пропали невідомо серед яких обставин. Вже раніше були документальні повідомлення, що багато з них згинули від тортур. Вчора, в другому дні виміни, червоні звільнили 392 альянтські полонені, з того 70 американців, а інші — це переважно південні корейці. — Між тими, що їх привіз для обміну комуністичний амбулянс, був один труп південно-корейського полоненого, який — видно — помер уже в дорозі. Майже всі звільнені альянтські полонені знаходяться в тяжкому стані. Більшість з них не можуть держатись на ногах з виснаження, багато хворих і поранених, при чому рани роз'ятрені, бо не мали належної лікарської опіки. Полонені стверджують, що червоні намагались їх „перевиховувати", й з тими, що піддавались їхній пропаґанді, — краще поводились. При цьому найгірше поворились вони з південно-корейськими й американськими полоненими, натомість краще з англійцями та іншими альянтськими вояками, намагаючись в той спосіб розсварити самих альянтів. В заміну за 392 звільнених в другому дні альянтських полонених, альянти зі свого боку звільнили 2,756 полонених північно-корейських і китайських комуністів. Під час виміни, червоні полонені, в присутності репортерів з приготованими фотографічними апаратами, намагалися зневажати й навіть бити альянтських зв'язкових старшин. Виміна полонених продовжується, виявляючи нові жорстокості й варварства комуністів.

Видали німцям ще 140,000 харчових пачок

Берлін. — Східньо-німецький уряд, мабуть під натиском публічної опінії, обуреної насильним відбиранням харчових пачок у тих східніх німців, що їздили до Берліну, — погодився облегшити умовини подорожі до західнього Берліну. Хоча німецькі комуністи все ще саботують харчову програму й називають її засобом вербування американських шпигунів, проте вони ніби вже не будуть відбирати пачки насильно. Вони відкрили по залізничих стаціях у Східній Німеччині пункти для „добровільної здачі" харчових пачок. Частину відібраних пачок комуністи роздали безробітним у західньому Берліні, щоб таким чином підбурити їх проти західньо-берлінської влади, яка, мовляв, іде на вудку американської пропаґанди і роздає харчі східнім німцям, легковажачи собі власних старців і безробітних. Таких осіб є у західній частині Берліну 794,000 на загальне число мешканців 2,187,000. Гадають, що у зв'язку з цією комуністичною пропаґандою західньо-німецька влада поширить свою харчову програму. Не зважаючи на комуністичну акцію із насильним відбиранням пачок, арештами, проголошуванням прізвищ та ін., східні німці далі паломничають до західнього Берліну. Тільки в одному найгіршому дні репресій видано 2,000 пачок, а вже наступного дня, коли німці осмілились, видано вже 140,000 пачок. Приїздять також із дальших провінцій. Коло 15,000 осіб приїхало з Бранденбурґії поза Берліном та до 5,000 осіб з Тюрінґії і Саксонії. Люди беруть квитки до підберлінських малих стацій, а далі їдуть вантажними автами, роверами чи йдуть просто пішки. Харчів здебільша не везуть назад, а залишають їх у Берліні, сподіваючись дістати поштою, чи відібрати згодом. Комуністична партія видала заклик до „льояльних робітників" і молоді, щоб вони переконували інших не брати від американців харчі.

Недавній нацист кандидує до парляменту

Бонн. — Д-р Вернер Навман, який за Гітлера був державним секретарем в міністерстерстві пропаґанди, кандидуватиме в найближчих німецьких парляментарних виборах 6-го вересня ц. р. з листи Дойче-Ройхс - Партай. Тільки в минулому тижні випущено його з слідчої в'язниці. Навмана арештували були разом з іншими чотирма німцями англійці і передали німецькій владі під закидом, що вони плянували змову проти західньо-німецького уряду. Іншим сенсаційним кандидатом тієї самої партії є полк. Ульріх Рудель, один з найчільніших німецьких летунів останньої війни, який тепер живе в Арґентині. Водночас також комуністи заходжуються здобути бодай мінімум мандатів у новому парляменті.

В СВІТІ

● **Ген. Навар,** головний командувач французьких військ в Індо-Китаї, заявив, що він сумнівається, чи китайські комуністи заатакують Індо-Китай, бо це, мовляв, спричинило б вибух нової світової війни. Китайські комуністи лише постачають диверсантам воєнне спорядження, по 3.000 тони місячно. Ген. Навар сподівається, що Франція цілком опанує ситуацію, але не швидше, аж впродовж року.

● **Жидівський міністер** оборони, Пінкас Лявон, перестеріг арабів, мешканців Ізраїлю, щоб вони ставилися льояльно до держави Ізраїлю. Це звернення є відповіддю на скарги арабів на поліційні ревізії, що їх переводить жидівська поліція після саботажів та замахів, що їх час до часу виконують арабські екстремісти.

● **У Тунісі арабські** націоналісти вбили двох чільних арабів, що співпрацювали з французькою адміністрацією. Група терористів напала на дім шейха Амор Бен Могаммеда (300 миль від Тунісу) і вбила його. У місті Кап Бон юрба на смерть побила іншого араба, відомого з прихильности французам; він був міським радним.

● **Американці засудили** у Берліні на 5 місяців в'язниці американського громадянина Майка Роткруґа з Вестпорту, Конн., що служив раніше, як тайний американський аґент. — Його арештували ще в серпні минулого року за посідання та легковажне переховування тайних американських паперів. Після відбуття кари він мусить вернутися до ЗДА.

● **265 осіб втопилося** під час повені в Ірані. Одно місто цілком змите з поверхні землі. 226 осіб загинули і їх доля це невідома. Уряд веде рятункову і допоміжну акцію.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СОЦІЯЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Для багатьох українців, головно новоприбулих, що ознайомились з системою соціяльного забезпечення в поодиноких европейських країнах, ця справа в З'єдинених Державах завжди видавалась більше припадковою й незадовільною. Так воно було й на ділі, доказом чого може послужити факт, що поширення й поліпшення соціяльного забезпечення від деякого часу є предметом широкого обговорювання, а в останніх президентських виборах була ця справа одним з головних арґументів в передвиборчій кампанії і великою мірою спричинилася до перемоги республіканців.

Президент Айзенгавер ще перед виборами, як і після виборів у своєму першому посланні до Конґресу про стан Унії в січні цього року, заповів потребу поширення американської системи суспільного забезпечення. Негайно після того він доручив секретареві здоров'я, виховання й доброчинности, п-ні Оветі Колп Гоббі, розглянути й перевірити всю ту справу і приготовити йому відповідне звідомлення. На тій підставі уряд виготовив законопроєкт, що буде розглянений і вирішений на черговій сесії Конґресу.

В чому полягає пропоноване урядом поширення соціяльного забезпечення? Початкова програма того забезпечення покривала відносно обмежену кількість осіб, зглядно їх категорій, і була досить легка й проста до адміністрування з практичної і правної точки зору. Кожне підприємство, що затруднювало робітників та платило за них, зглядно відтягало з їхньої платні федеральний та прибутковий податок, відтягало з їхньої заробітньої платні й відповідні суми на соціяльне забезпечення. Опісля, коли суспільне забезпечення поширено й на домашніх робітників, себто тих, що були затруднені поодинокими родинами в домашньому господарстві, адміністрація суспільного забезпечення вже ускладнилася, а крім того не могло бути жадної контролі над суспільним забезпеченням осіб, затруднених у звільнених від федерального податку харитативних, релігійних, а далі в стейтових і місцевих урядових аґенціях. В кожному разі початок в цьому напрямку вже зроблено, а новий законопроєкт передбачає дальше поширення.

Згідно з новим законопроєктом, суспільному забезпеченню мали б підлягати практично всі особи, що працюють. Це забезпечення тепер вже відносилося б і до фармерських робітників, і до затруднених в харитативних ,релігійних і т. п. звільнених від федерального податку інституціях, і до всіх домашніх робітників, як теж і до професіоналістів (лікарів, адвокатів і т. п.) та до всіх т. зв. самозатруднених, себто тих, що самі для себе є працедавцями. В загальному, нова програма охопила б щонайменше 10,000,000 більше осіб, ніж дотеперішня система.

Крім того, в новій програмі суспільного забезпечення передбачається більшу федеральну допомогу в усіх льокальних і стейтових пенсійних плянах, себто в усіх місцевих програмах старечих пенсій. Правда, з уваги на поділену публічну опінію в тих справах, плянована урядом програма спирається у великій мірі на добровільній базі, себто дає в поодиноких випадках можливість вибору суспільного забезпечення ,але не може бути переходовим кроком до дальшого поширення й вдосконалення цілої системи суспільного забезпечення.

Немає сумніву, що цей плян президента Айзенгавера й уряду привітає більшість американського загалу, зокрема тих, що ані самі не мають мільйонів, ані не сподіються мільйонових спадків. Правда, в Америці, при американських заробітках і можливостях, кожна людина має всі можливості на те, щоб не тільки в достатку жити, але й відкладати частину своїх заробітків на, можливу навіть в найбільшому добробуті, „чорну годину". Все ж таки, поширена програма соціяльного забезпечення, крім практичної вартости, ще тільки збільшить самопевність населення і дасть новий поштовх до більшої сміливости й підприємливости в народному господарстві, що з черги спричиниться до ще більшого піднесення добробуту найвищої вже сьогодні в світі американської життєвої стопи.

ЧИ МОЖЛИВИЙ МИР?

Ніколи питання миру-війни не стало так руба, так гостро і драматично, як безпосередньо після підписання перемир'я у Кореї. Це теж своєрідний парадокс: коли, здавалось би, всі дані є на те, щоб вірити тільки в мир, як логічний, самозрозумілий і найближчий ступінь після припинення бойових дій, то нині у величезній більшості голосів у широкому світі бринить нотка найглибшого скептицизму, чи дійсно за оцим перемир'ям прийде мир. Так і вичувається двоякий підхід: офіційне становище із офіційним, штучним, примушеним оптимізмом, і підхід приватний ,із щирим безпосереднім песимізмом. Так і вичувалося , що коли президент ЗДА промовляв до американського народу, а до його голосу прислухувався весь світ, то він просто не міг не бути оптимістом. Але водночас його почуття відповідальности за кожне сказане слово перед історією зараз же підповідає йому висловити застереження, що до справжнього миру ще далеко, та пересторогу, щоб не зменшувати чуйности.. І, здається, єдиним політиком і державним мужем, що був у тій щасливій ситуації, що міг дозволити собі на 100-відсоткову щирість і примирити власні погляди, що їх диктує державна рація, був старенький Сингмен Рі. Пояснюючи, чому він не приєднується до радісного хору і чому Південна Корея не святкує перемир'я гучно-бучно ,з музиками і маніфестаціями, Сингмен Рі заявив: тому що він глибоко переконаний, що після того нещастя, що навістило Корею в останній трилітній війні, настане ще гірше, ще страшніше, яке стягне на світ невимовно більше горя пролитої крови і пролитих сліз.

Трагізм цього теперішнього перемир'я і всіх заходів, які йдуть для встановлення миру, полягає в тому, що цей бій за мир заздалегідь позбавлений будь-яких виглядів на успіх. Тим, що знають Совєтський Схід і знають ментальність комуністів та суть і ціль комунізму, трудно вжитися в хід думок людей, які щиро вірять, що ось настало відпруження міжнародної ситуації і світ наблизився до миру. Чи це тільки безмежна наївність, чи свідома тактика? Коли йдеться про сірих людей, то наївність допускальна. Коли мова про міністрів і членів парляментарних палат із довголітнім політичним стажем, то треба здогадуватися, що вони (бодай здебільша ,як не всі) здають собі справу з трагіки нинішньої міжнародної ситуації, а говорять про мир тільки тому, що вважають за необхідне вичерпати всі засоби, щоб мати виправдання перед собою ,своїм народом і історією, що винуватцями нової світової війни в ері атомової зброї були не вони.

І тому теж попередня демократична адміністрація у ЗДА відмовила згоди на стратегічний плян ген. МекАртура ,і тому два роки возились із переговорами про перемир'я, і тому було стільки натиску на Сингмена Рі, і тому нині з великим шумом приготовляється політична конференція учасників корейського конфлікту. Ця конференція буде довго й морочливо відбуватись ,так само, як конференція міністрів чотирьох великодержав, на яку Совєти вже погодилися, — і всі інші тим подібні конференції малих і великих чвірок. Але який остаточний кінець усіх їх? Чи можуть Совєти погодитися на об'єднання Кореї, основане на дійсно вільних демократичних виборах у цілій країні і створенні уряду, опертого на дійсній волі народу? Чи можуть вони погодитися на те саме у відношенні до Німеччини? Чи можуть вони погодитися на свободу слова ,преси і дії в усіх тих країнах, де вони нині панують, як окупаційна влада? Чи вони можуть зректися політичної експансії, себто змагання до заведення комуністичної диктатури в усьому світі, і чи можуть зректися тих метод, що їх уживали і вживають, знаючи, що тільки метода фальшивої пропаганди, насильства і підриву єдино може допомогти їм, а всяка інша пошкодити?!

Не можна відділити комунізму від державного центру Москви, себто не можна перевести того, що поручила пані Елінор Рузвелт ,захоплена реформами Тіта в Юґославії, бо нинішній комуністичний режим в Юґославії, незалежний від Москви, є — за одностайним твердженням всіх знавців — явищем і вийнятковим і тимчасовим, без виглядів вдержатись на довшу мету. Значить, мир в Кореї і на Далекому Сході та в усьому світі залежний тільки від Москви. А цей мир був би можливий тільки тоді, коли б червона Москва відмовилась від суті комунізму, відмовилась від самої себе, від власного свого змісту, від власної рації існування. Очевидно, це нісенітниця. І тому всі дотеперішні конференції із представниками Совєтів розбилися і тому всі дальші конференції засуджені на невдачу, а їхнім найбільшим успіхом може бути такий вислід як ось теперішнє корейське перемир'я: нова „передишка" до нового зудару.

Здається, що багато американців, які схвалювали відкликання ген. МекАртура від командування на Далекому Сході з остраху, щоб він не поширив тамошньої пожежі на весь світ, нині, дивлячись на те мізерне перемир'я і вигляди на мир, визнають зроблену тоді помилку. Була б або перемога над червоним Китаєм і запанував би дійсний мир в об'єднаній Кореї, або був би той новий великий зудар ,що його і так не минути. Нинішня передишка служить комуністам на зисканні на часі та на впорядкуванні власних справ і кращої підготови до наступного удару. А Заходові служить для збирання арґументів на неможливість жити у згоді й гармонії із Совєтами. Чим швидше ці арґументи будуть скомплетовані і вірветься терпець, що його нині стосують і поручають у взаєминах із комуністами ,тим краще для людства.

Д-р Дмитро Бучинський

РІШАЄ СИЛА

„Оборона самостійности й соборности (України) — це одне поважне завдання, яке українська еміґрація може виконати в рамах українських змагань, якого не може виконати батьківщина. Мусимо створити організаційні рами, які могли б прийняти співпрацю якнайширших громадських кіл, щоб кожний громадянин міг зробити ,якийсь вклад у визвольну справу, відповідний до його спроможности" — пише у вступі до своєї книжки „Нація поневолена, але державна — українська визвольна справа з міжнародно - правного пункту бачення", д-р Богдан Галайчук. Книжка малої вісімки, 97 сторін друку, В-во „Сучасна Україна", Мюнхен, друкарня „Логос" Мюнхен.

Читачам „Сучасної України" зміст книжки відомий, бо вона у формі статтей, підписаних псевдонімом Богдан Галиняк, була друкована на її сторінках. Немає сумніву, що ті статті, у формі книжки, багато скористали навіть на вартості, книжку читається з зацікавленням тим більше, що питання України на міжнародній арені — це дійсно є темою книжки — сьогодні ще не вирішене, ще сьогодні наша земля є якоюсь дивовижною безгосподарністю, шматком (авт. уживає також терміну „скравок", ДБ.) зліпків існуючих, або тих, що такими були, а нині самі перемінились на шматки — „великої московської цілости!"

Слушно боліє автор над незцентралізованістю та нескоординованістю наших еміґраційних сил, що розсіяні по різних „політичних середовищах, з яких кожне занадто слабе ,щоб справу (самостійности України, ДБ) поставити на належному рівні". Слушно кількакротно підкреслює він значення політичної еміґрації, даючи приклади з поляків по розборах Польщі та з грузинів по першій світовій війні. Розтрясати тут цього питання не будемо, бо, мабуть, всі ми, без жадного вийнятку, відчуваємо на собі цей великий тягар і дефект нашого духа, але рівночасно немає в нас сили (так вказує наше практичне життя) сказати собі — досить!

Цікаво, що, оперуючи термінами міжнародної дипломатії та права (по перечитанні книжки ми взагалі сумніваємося, та не тільки ми, а кількакротно зраджує такий же сумнів автор — чи така „тваринка" міжнародного характеру взагалі існує, ДБ), автор відраджує „нарікати на польські претенсії до Львова і рівночасно писати про большевицьку окупацію Західної України", нібито таким способом ми мали б визнавати „сувереном тієї країни далі Польщу". Правда, до 1939 року Західня Україна була окупована, та ще й як брутально, Польщею, але Московщина, Німеччина і знову Московщина є таким же безправним окупантом тієї нашої західньої землі, під ніякою умовою східньої польської, як була ним Польща. Всі вони окупанти ,а не віднаймувачі й з цього вони самі собі здають дуже добре справу. Без усякого сумніву, сьогодні Західня Україна є „складовою частиною (з малими вийнятками, ДБ) поневоленої України!"

Коли ми „іронізуємо з постанов Львівських Національних Зборів 1939 р., як псевдодемократичної комедії", то це цілком правильно, бо загал народу ще на передвиборчих „мітюжках" для вибору т. зв. народних делеґатів на львівське збіговище, виразно й прилюдно говорив московським аґітаторам: „Залишіть нас у спокою, ми не бажаємо собі вашого визволення, забирайтеся, а ми самі дамо собі раду і будемо жити самостійно без вас!" Це був дійсний вияв народної волі, а не комедія у Львові!

Отже, ми правильно уживаємо термінів: окупація польська, окупація московська, дарма що це може не відповідає одним чи другим, чи може ці терміни не відповідні ще комусь третьому.

Ця правда цілком не виключає правди другої, що для скріплення нашого становища „ми повинні забути прикрі інциденти (з нашими сусідами, ДБ), записуючи їх на рахунок невідрадних та нездорових відносин, питомих еміґрації" — як радить автор ,але таке забуття мусить бути обосторонне, бо інакше вийде „пошились в дурні!"

Дивно й сумно звучать слова, що московська політика „переконала північноамериканські кола, що усамостійнення України було б кривдою для московського народу!" Коли воно, одначе, дійсно так є — то дуже добре довідатися про це переконання вже сьогодні.

Автор довше задержався на доктрині Вилсона, т. зв.. 14 пунктів про самовизначення народів та на Атлантійській Хартії, окреслюючи їх „нездарно дібраним фіґовим листком, яким американський пуританин намагався прикрити дискримінацію!" Одначе, Вилсон тут не завинив, а ті, що йшли проти його принципів. Цілком ясно, що нічого доброго не можна сподіватися від „високої політики Заходу" та т. зв. міжнародних прав, коли вони здібні „визнати звільнення нації з-під режиму чужого гніту, коли воно не порушує територіяльних прав Московщини", тільки тому, що так воно мало б бути „схвалене громадською думкою вільних народів!" Ясне, що на такі софізми навіть не часто здобувається Москва ,які, одначе, кольосальну шкоду приносять об'єднаній боротьбі (коли щось таке практичне існує?, ДБ) проти московського комунізму, відпихаючи від неї поневолені Московщиною народи. Не народи Московщини, бо такі практично ніколи не існували й не існують! Це також невільницька данина (концепт народів Московщини) міжнародної дипломатії та міжнародного права — московському драконові.

Коли „народ може домагатися визнання з боку інших держав самостійности, вже здобутої і закріпленої на основі ефективности", коли, згідно з міжнародним правом, „не вільно визнати нової держави, доки не визнала її давня метрополія" (себто держава, проти якої звернений визвольний рух, прим. автора) ,коли „сторонні держави погоджуються з довершеними фактами і визнають державу ,як вона лише зуміє втриматися при існуванні", коли кожен уряд вирішує суверенно, чи має визнати якусь державу ,чи ні" — тоді поневоленому народові залишається єдине — боротися і бити! — не дивлячись на міжнародні фікції!

З цього випливає повчальний висновок ,що „всякий інтернаціоналізм є балястом для визвольної політики!"

Український самостійник мусить орієнтуватись на міжнародне положення, мобілізувати для України симпатиків, включатися в самостійницькі змагання інших народів ,спрямованих проти нашого спільного ворога — Москви, але ані український самостійник ,ані українська політика не можуть дозволити зіпхнути себе в цих випадках до ролі статистів.

Мусимо дорожити своєю кров'ю ,яку проливаємо й будемо проливати, але не за майбутні плебісцити ,не за „схвалені думки вільних народів" ,не за згоди метрополій, а за Самостійну й Соборну Українську Державу! Нашу Самостійність і Соборність ніяк не можемо зумовлювати незалежністю інших народів ,хоч не заперечуємо, що бажаємо їм волі, готові в цьому напрямі з ними співпрацювати, але, як рівний з рівним!

Підсумовуючи розважання автора, бачимо, що його душу тривожить майбутнє України ,що він намагається знайти для неї місце в міжнародній політиці та в міжнародному праві ,але бачимо також ,що практично він його не знайшов і дійшов до спасенного висновку: „Щоб мати якесь право, треба бути правоздатним!" Інакше кажучи ,треба собі це право здобути, а здобути можна: зброєю ,вірністю Україні й жертвами для неї крови й життя!

Це закон твердого життя, це єдина запорука нашої волі, самостійности й соборности Української Держави.

„Не проханнями ,не переговорами, не справедливістю треба нам балакати, а кулаком!" — ствердив цю велику правду представник нашого народу, селянин на Першому Всеукраїнському Селянському З'їзді в Києві 10 червня 1917 року. Це одначе — річ ясна — не значить, щоб нам не шукати в народів, серед яких живемо, симпатій для змагань українського народу до волі й незалежности.

ПРИЗНАННЯ УКРАЇНЦЯМ В КАНАДІ

У коронаційному числі (за червень 53 р.) „Ди Джіоґрафікел Меґазін" (Географічний Журнал), що виходить у Лондоні й присвячений географічним проблемам усіх країн, які входять у склад Коммонвелту, появилася велика й багато ілюстрована стаття п-ні Ен Френсіс п. з. „Слейвік Сісонінґ". Статття є однією великою похвалою українцям Канади. Її авторка — радієва й газетна коментаторка та співробітниця різних наукових і популярних журналів. Відколи її чоловік Дж. Бирд став головним редактором „Вініпеґ Трібюн", п-ні Френсіс мала змогу безпосередньо познайомитися з життям канадійських українців.

У своїй статті вона виявила не тільки знання нашого минулого, наших сьогоднішніх політичних змагань, наших культурних, релігійних, соціяльних і економічних проблем, але також вникнула в душу української людини і зуміла якслід оцінити ролю і вклад українства в загальне життя Канади. Стаття написана з теплом і заслуговує на те, щоб познайомити з нею наших читачів.

Свою статтю починає п-ні Френсіс описом рівнинного краєвиду, перерізаного річками, вкритого балками й людськими садибами.

Ця країна — пише авторка — це не степи України. Це прерії Манітоби у серці Канади. Річка — це не Дніпро чи Дін, але Ред Рівер, а люди, що працюють на полі це — канадійці. Вони слов'янські канадійці, що виводять свій рід від козаків, які впродовж багатьох років намагалися виборoти волю Україні. Ці люди дбайливо зберегли багато дечого з культури свого рідного краю — релігію, поезію, музику, літературу, ужиткове мистецтво. Поруч того вони зберегли національну свідомість і гордість. Через те вони внесли своєрідний вклад у життя Канади. Вони записали похвальну сторінку в історію Канади, сторінку, що є, з одного боку, признанням для їх інтеліґентности й мужности, а з другого виправданням метод, що їх Канада стосує до іміґрантів.

Далі авторка подає історію українського поселення в Канаді.

Перші поселенці прибули з Західньої України 61 років тому. Тепер у Канаді проживає коло 400,000 українців. Вони становлять тут четверту щодо кількости етнічну групу. Одна третина їх належить до греко-католицької Церкви ,яку тепер називають Українською Церквою Канади, третина — це православні і третина — протестанти.

Українці прибули сюди не лише, щоб поліпшити своє економічне становище, але й щоб уникнути політичних переслідувань, яких зазнають впродовж століть.

Стисло переповівши історію України аж до часів з-перед першої світової війни, авторка пише:

— Війна й окупація поглибили убогість і неписьменність населення, але воно все таки зуміло зберегти своє фізичне й духове здоров'я. Це сильний, працьовитий, глибоко релігійний і гордовитий народ. Він інтеліґентний і охочий до науки. Віки політичної неволі зберегли в серцях українців огонь націоналізму. Завдяки національній гордості вони зуміли не тільки зберегти своє „я" в рідній країні, але також знайти себе й серед різнонаціонального оточення.

Впродовж останніх 61 років, коли то до Квебеку, після 22-денної мандрівки прибули перші два українські поселенці, були три хвилі української іміґрації до Канади:

(Закінчення на стор 3-тій)

Володимир Савченко

З МИНУЛОГО

(Зустріч з генерал-хорунжим Є. Мишківським)

(4)

Врешті заходи генерала Зелінського увінчалися успіхом. Антанта дозволила військам переїхати через Румунію. У самому Тирасполі залізницею переїхало українсько-румунський кордон 40 ешелонів. Крім того, деякі наші відділи переправилися до Румунії в різних місцях іншими засобами. Згідно умови з Румунією, перед переправою через кордон, зброя, набої й військове майно було здано румунам під охорону. Все це румуни повинні були, згідно умови, повернути нам на кордоні Румунії й Галичини. Проходили ми румуно - галицький кордон через Дністер в Заліщиках. Румуни не дотримали умови, зброї, набоїв та правдоподібно й військового майна не повернули.

Штаб південно - східнього фронту переправився також через Дністер у Заліщиках, а далі попрямував потягом до Тернополя. Там у кінці травня і не пізніше початку червня 1919 р. він був розформований.

Я одержав призначення до штабу Запорозької групи (корпусу). Вона складалася з 6, 7 і 8 Запорозьких дивізій. Командував нею в тім часі генштабу полк. В. Сальський. Саме тоді Запорожці, перейшовши з Галичини на Волинь, повели наступ в напрямку на м. Проскурів. У штабі Запорозької групи я став начальником оперативного відділу. Полк. Мишківський був призначений начальником штабу Волинської групи.

Знову побачив я його аж восени 1919 р. Це було напередодні 1-го Зимового походу, на початку грудня 1919 р. Штаб Запорозької групи тоді стояв у м. Миропіль, на Волині. Після походу на Київ у 1919 р., я був призначений начальником штабу VIII Запорозької дивізії. Командиром цієї дивізії був полк. Базильський. Тієї осени він захворів на тиф у тяжкій формі. Замість нього вступив у командування дивізією полк. Яшниченко (пізніше генерал). Слідом за Базильським захворів і я й перебував у м. Мирополі. В час моєї недуги до Мирополя, як хворий на тиф прибув також командувач Дієвою Армією отаман (царської армії підполковник, служив у одному із сибірських корпусів) Василь Тютюнник (незабаром він помер). Я бачив, як вели його хворого під руки. Другий був Мишківський. Був він обв'язаний та ще бадьорився і йшов сам.

Довелося ще зустрінути його у кінці травня 1920 р., як 1-го генерал - квартирмейстера ген. штабу УНР. Що до мене, то я був призначений у 1-му генерал - квартирмейстерстві генерального штабу начальником одного з його відділів.

Остання стоянка 1-го генерал - квартирмейстерства перед катастрофою була в м. Проскурові. Решта генерального штабу УНР була розташована в іншій місцевості. У Проскурові були ще розташовані — Штаб Головного Отамана С. Петлюри, штаб VI польської армії й одна українська запасова бригада.

Як відомо, червона кінна армія Будьонного прорвала на початку червня 1920 р. праве крило польського фронту в районі містечка Самгородка, на південь від міста Сквири, на Київщині. Польська армія почала відходити на захід. Головний удар червоних був направлений на Варшаву, але кінна армія Будьонного прямувала й на захоплення Львова. Отож на початку липня 1920 р. безпосередня небезпека повстала вже для м. Проскурова, на Поділлі.

Уночі 4-5 липня почалася евакуація м. Проскурова (а може навіть з 5-6 липня, — пишу по пам'яті). Саме в останню ніч перед нападом червоних на м. Проскурів, виїхав відтіля потяг Головного Отамана, у напрямку на захід. Біля 1 години ночі рушив і потяг із 1-им генерал - квартирмейвирством, а також господарська частина штабу VI польської армії і відповідна його охорона, але без охорони бронепотягом. В тому самому потязі їхало кілька жінок, між ними й дружина полк. Мишківського та його рідна сестра.

Почало благословлятися на світ, коли наш потяг наблизився до станції Чорний Острів. Аж ось раптово потяг здріґнувся й зупинився. Через таку несподівану зупинку потягу, дехто з працівників квартирмейстерства потовкся. Я ж щасливо вийшов з цього трагічного випадку. Наше квартермейстерство було розташовано по середині потягу. Звичайно, всі почали вискакувати з вагонів, аби довідатися, що трапилося. Виявилося, що сталася залізнича катастрофа, саме в той мент, коли паротяг зійшов на місток над потоком. Паротяг перекинувся, а за ним і 7 передніх вагонів. Перші вагони біля паротягу були зайняті поляками. Між ними були забиті й ранені. Катастрофу спричинила частина большевицької кінноти, що з кулеметами та гарматами прорвала польський фронт, обійшла Проскурів і захопила станцію Чорний Острів та переправи на р. Бузі.

Добре, що перед виїздом з м. Проскурова, всі працівники квартирмейстерства одержали рушниці й набої.

Мишківський вискочив зі свого вагону й наказав всім здоровим воякам, українцям і полякам, виходити з вагонів зі зброєю та вишикуватися перед потягом. Мені припало бути в лаві поруч з сотником Пересадою - Суходольським, з яким я познайомився за часів гетьманату, в штабі 7-ої піш. дивізії, в Києві.

Вже почало трохи розвиднятися. Над річкою Богом стояв густий туман. Ворог коли-не-коли обстрілював місце катастрофи. Мишківський, переконавшися, що вояцтво готове, подав команду — „в лаву" й повів вояків на ворога. Червоні не сподівалися контрнаступу й незабаром були викинуті зо Бог. Але сталося нещастя: — ворожі кулі поцілили полковника Мишківського й він впав тяжко ранений. Вояки винесли його на руках із поля бою.

Загальну команду перебрав тоді ген. Юрко Тютюнник, що припадково повертався цим же потягом. Він наказав відходити на Проскурів. Одна група поляків вирішила одначе пробиватися на захід. Вона була знищена червоними у дорозі, в напрямку на Волочиськ.

Одночасово з нападом на потяг, під Чорним Островом, червоні зробили спробу захопити м. Проскурів .Там залишилися наша зап. бригада та оперативний штаб VI-ої польської армії з його охороною. За допомогою військ, що надійшли з фронту, большевицький напад у ніч 5-6 липня був відбитий. Коли ми підійшли походним порядком з-під Чорного Острова до м. Проскурова ,то там все було ще в повному бойовому поготівлі на випадок повторного ворожого нападу. На другий день після бою під Чорним Островом, ми, разом із штабом VI-ої польської армії, під охороною бронепотягів, від'їхали залізницею на Волочиськ.

Ще в м. Проскурові жид лікар зробив Мишківському невдалу перев'язку. Наслідком цього почалася гангрена і Євген Мишківський помер.

На цвинтарі у м. Тернополі поховали одного з велетнів наших визвольних змагань за Україну. Під час похоронів були виголошені промови, з яких, у моїй пам'яті, залишилося дві: одна — сотника Остапа Луцького, що був прикомандирований до 1-го генерал - квартирмейстерства, а друга — командувача VI-ої польської армії, ген. Ромера. Сотник О. Луцький поет і гарний промовець. Він щиро говорив про заслуги Покійного перед Батьківщиною. Що ж до генерала Ромера, то той чисто по-військовому коротко оцінив Покійника, як видатного старшину високого військового рангу.

Бо, після бою під Чорним Островом, генштабу полковник Мишківський був підвищений Головним Отаманом Симоном Петлюрою, в рангу генерал - хорунжого.

(Кінець)

Степан Женецький

„ЛЮДИ ПОСЛАБНУТЬ — І ПОХОРОНАМ НЕ БУДЕ КІНЦЯ"...

Про долю наших залишенців в Европі вже багато писано. Багато вже писано заклинків про збірки та допомогу для тих наших людей, які з різних причин, а переважно через старість та недуги, не змогли переселитися до інших країн. Авторами статтей про залишенців бували звичайно особи, які самі не є залишенцями і тому не зовсім добре обізнані з жахливими умовинами, в яких ті нещасливці проживають.

Щоб хоч приблизно познайомити нашу громаду, в яких важких умовинах опинилися наші залишенці, друкуємо листа п. Федора Валицького, що через недугу мусів залишитися в Німеччині і тепер перебуває в одній із санаторій біля Мюнхену. Лист цей тим більше заслуговує на увагу, що його автор — визначний громадський діяч на терені Німеччини під час і після другої світової війни. Ось деякі уривки з цього листа:

„...Щодо загального положення людей, які зосталися тут, то справді виглядає нерожево. Всіх українців залишилося в Німеччині коло 22 тисячі. Таких, що працюють і хоч тимчасово мають забезпечений прожиток, є коло двох тисяч. Всі інші живуть на німецькій т. зв. „Фірзорге". Вони одержують місячну допомогу в грошах, яка в Мюнхені виносить 60 марок у менших містах 52 марки, а на провінції коло 45 марок на особу. Для родин ця допомога виносить ще менше, бо в родині можна, мовляв, більше ощадити. Крім цього, ще по 15 марок на оплату помешкання.

Припускаю, що приблизно 5,000 наших людей у Німеччині одержують більшу або меншу допомогу від своїх рідних за морем. Життя таких земляків у деякій мірі краще. Однаце, решта 15,000 животіють у повному розумінні того слова. Недавно стрінувся я з одним панством, що їх знаю з табору „Орлик": він дуже змарнів, а його дружини я навіть не впізнав... У Берхтесгадені уважали її за одну з табор0вих красунь, а тепер вона сива і вираз її обличчя став зовсім старечий. Недавно стрінув також одного знайомого професора, нестарого ще чоловіка: з лиця жовтий, ходить зовсім похило, а його одяг цілком обношений — черевики сходжені так, що немає вже обцасів.

І в такому стані майже всі 15 тисяч. Як так потриває далі, то люди послабнуть зовсім — і похоронам не буде кінця...

Під цю пору в Німеччині живуть назагал найлішпе ті наші земляки, які перебувають в шпиталях, санаторіях або по „альтерсгаймах" (домах для старців), бо такі хоч мають постійне мешкання і відповідніший харч. Це є також причиною, що я не поспішаю з виходом з санаторії, хоч годі передбачити, чи вже скоро не буду змушений її покинути. Про можливість еміґрувати до Америки вже перестав навіть мріяти, бо законних поле́гш немає (лист писаний перед ухваленням закону про допущення 214 тисяч утікачів з-поза залізної заслони — С. Ж.), а крім того я вже й не молодий — оце скінчив 58 літ..."

Так виглядає доля наших залишенців. Як бачимо, сумна вона й невесела. Отже, завданням усіх тих, що мали щастя переселитися до інших країн, де вони можуть своєю працею заробити на краще життя — допомогти залишенцям у їхній нужді. Тільки поспішаймо з допомогою, щоб не прийшла вона запізно, тоді, коли „люди послабнуть і — похоронам не буде кінця".

ПІСЛЯ СОЦІЯЛІСТИЧНИХ КОНФЕРЕНЦІЙ

Стокгольм, Швеція. — 19. липня закінчилася екскурсією до стародавнього міста Швеції — Упсалі — праця Світового Міжнародного Соціялістичного Конґресу в Стокгольмі. Пишу — „Світового", бо цей конґрес мав на своїх нарадах членів з усіх країн світу, представників усіх рас, культур і релігій: білі европейці та американці, жовті — японці, індонезійці, смагляві індуси й пакистанці та інші.

Конґрес відбувся в залі засідань шведського парляменту, в пишнім палаці на малому острові посеред міста. Конґрес привітав прем'єр Швеції Таге Ерландер, що був одночасно й делеґатом шведської соціялдемократичної партії на конґресі. Партії різних країн послали на конґрес своїх визначних представників, за якими стоїть у їх країнах організоване членство і виборці. Тут бачимо міністрів дійсних, бувших і майбутніх, членів парляментів, дипломатів, діячів робітничого професійного руху, визначних журналістів, науковців і т. д.

Світовий соціялістичний рух та з ним тісно пов'язаний робітничий вільний професійний рух — ця сила, що має великі впливи в різних країнах і навіть в деяких грає рішальну ролю.

Три головні проблеми були на денній порядку конґресу: 1. Справа світового миру і відношення до російського імперіялізму. 2. Політика соціялістів супроти економічно нерозвинених країн. 3. Відношення до европейської політичної та господарської єдности. Між цими справами були розглянуті також інші дрібніші питання і ухвалені резолюції.

Соціялістичний Інтернаціонал — це добровільне об'єднання партій різних країн для узгіднення засад і дій. Ця організація не може й не хоче накидати соціялістам різних країн їх методи праці, їх тактику. Кожна партія в своїй країні рішає свої справи зовсім незалежно. Це міжнародне об'єднання соціялістичних партій створене для мирних завдань. Як показав досвід останніх років, в час війни Соціялістичний Інтернаціонал мусів припинити свою діяльність.

Людство цілого світу прагне миру. Ще не загоїли народи своїх ран по Другій Світовій Війні. Навіть ті країни, що виграли дві останні війни (Англія, Франція, Бельгія) втратили свої попередні впливи і позиції в світі. Нові технічні здобутки воєнної техніки (літунство, атомові бомби і ін.) — це те, що примушує до великої обережности відповідальних політиків різних країн. Всі шукають такого „політичного рецепту", щоб забезпечити світовий мир і свободу народів.

В цій справі натикається міжнародний соціялістичний рух на таке явище, як світовий комуністичний рух, підпорядкований московському імперіялізмові. Москва захопила в ІІ. світовій війні великі простори в Середній Европі та в Азії. — Цілі Москви добре відомі кожному: вона хоче зобільшувати дальші мільйони колоніяльних народів в Азії та в Африці проти їх метрополій в Европі. Москва хоче тримати під своєю владою „сателітів" в Европі і прямує опанувати також Німеччину.

Однак Москва переоцінила свою силу: події в Східній Німеччині (повстання робітників) і страйки в Чехії показали, що Москва не має ніяких впливів серед робітництва опанованих країн. Та сама ситуація є в країнах, включених до Совєтського Союзу. В самій Москві йде кривава чистка між наслідниками Сталіна.

Конференція Соціялістичних Уній Центральної і Східної Европи, що відбулася в Стокгольмі 12—13 липня, в своїх резолюціях і в промовах учасників підчеркнула ваґу моменту, коли московський імперіялізм захитався. Український делеґат на конференції проф. П. Феденко, повторив у промові слова діяча Великої Французької Революції Дантона — (сміливість, сміливість і ще раз сміливість), як правило тактики супроти большевицького імперіялізму. З ним була згідна ціла конференція делеґатів поневолених країн.

Конґрес Соціялістичного Інтернаціоналу в своїх резолюціях поставив вимогу, щоб Москва звільнила території, окуповані російською армією, і щоб ці народи мали можливість вільним голосуванням упорядкувати своє національне життя. Roll back (іди назад) — сказав у своїй промові один американський делеґат до комуністичної Москви.

Все це — великий моральний здобуток для поневолених народів. Але треба пам'ятати французькі слова — egoisme sacre (святе себелюбство). І соціялісти консервативні (напр. Черчил) здріґаються при думці, що їм би довелося класти на полях бою мільйони своїх громадян, щоб визволити народи, які опинилися під владою Москви. Це рішальний мотив у політиці провідників вільних країн Европи, включно з Західною Німеччиною.

Українська делеґація на конґресі в Стокгольмі (проф. Феденко, д-р О. Волинець) мала нагоду через друковану інформацію в світових мовах та персональними зв'язками звернути увагу членів конґресу і світової преси на Україну і її боротьбу за незалежність.

Viator

Вступайте в члени УНС!

Хроніка українського життя

У Франції

ПАМ'ЯТНИК НА МОГИЛІ ПРОФ. Д-РА З. КУЗЕЛІ

В перші роковини смерти бл. п. проф. д-ра Зенона Кузелі по Службі Божій, що відбулася в каплиці в Сарсель, в домі НТШ, відбулося посвячення пам'ятника на цвинтарі Ст. Уан, де спочиває бл. п. проф. З. Кузеля. Урочистість посвячення пам'ятника виконали о. канцлер Левенець в асисті о. Яцкова та о. д-ра Вінчарука.

Була присутня вдова, п. Ольга Кузеля, представники Наукового Товариства ім. Шевченка, Комісії Допомоги Українському Студентству, Інституту Заочного Навчання, Центрального Союзу Українського Студентства та УСҐ, голова і представниці Союзу Українок у Франції та друзі і знайомі Покійного, які зложили вінки та китиці квітів на новопосвяченім пам'ятник українського науковця.

В Голляндії

Почавши від 1948 р. існує зорганізоване українське життя в рамцях Організації Українців Голляндії, яке є одиноко громадською установою в Голляндії. На сьогодні є 60 членів, розкинутих по всій Голляндії. Поза ОУҐ є велике число українок, що одружені з голляндцями. Вони вже одержали гол. громадянство, але духово тяжать до українців. Все ж таки — це дуже скомпліковане проблема, якої розв'язати не можна. Праця ОУҐ носить цей самий характер, як і інших громадських установ у світі, зате в менших, до обставин пристосованих, розмірах. На щастя панує гармонія та немає жадного розбиття. Всі українці живуть дружньо.

Загально відома діяльність п. д-ра М. Антоновича, який зорганізував з голляндців церковний хор. Він причинився до популяризації нашої церковної музики, як теж і українських народних пісень. Кілька українських студентів роблять добрі поступи в студіях та здобули собі признання і пошану.

В Канаді

КООПЕРАТИВА „НАДІЯ" У ВІННІПЕЗІ

Вже від кількох місяців розвивається у Вінніпезі кооператива „Надія", яку зорганізовано з ініціятиви Осередку СУМ. Сьогодні з приємністю можна ствердити, що кооператива добре розвивається, обєднала двісті членів, та має запас товарів (після інвентури) на суму $6,000 і улаштування на суму 1,300 дол. Велика заслуга в цьому членів — організаторів кооперативи, які, відповідно доцінюючи значення українських кингарні у Вінніпезі, приложили багато праці для придбання фондів, улаштування крамниці та вкінці для наладнання всіх торговельних справ.

26. 6. ц. р. відбулися Загальні Збори кооперативи „Надія" ціллю яких було поінформувати членів про торговельну діяльність кооперативи, її фінансовий стан та вибрати Дирекцію на наступний рік.

УКРАЇНЦІ ПРИДБАЛИ ЦЕРКВУ В БЕВЕРЛІ

Українська католицька громада на передмісті Едмонтону, Беверлі, придбала церкву і церковну залю від місцевих англійців-католиків.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС У КАНАДІ

Появилося перше число „Нашої Трибуни" (за липень ц. р.), Бюлетеню Українсько-Канадійського Т-ва Прихильників Визвольної Боротьби України. Цей часопис появляється в Торонті.

НОВА КРИЗА У ФОРМУВАННІ АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКОГО БЛЬОКУ?

Як повідомляють з поінформованих джерел, на так званому „фронті КЦАБ-у" наступила нова криза, при чому в даному випадку ідеться вже не про КЦАБ ч. 1, себто створений Американським Комітетом для Боротьби з Большевизмом і росіянами, а про КЦАБ ч. 2, створений національними групами з т. зв. Паризької догоди та двома російськими партіями — соціялістів Ніколаєвського і відколеної частини СОНР-у (власівці). Цей новий табір оформився під назвою Міжнародний Антибольшевицький Координаційний Центр (МАКЦ). Ціллю Американського Комітету було понормити МАКЦ бодай із двома російськими партіями із КЦАБ ч. 1, себто Керенським і Мельгуновим. Знову ж ці останні рішуче не хотіли відпекатися своїх союзників „федералістів" різних мастей, між ними вж двох федералістичних „українських партій", прийнятих до КЦАБ ч. 1. Мовляв: демократична засада допускає, щоб в антибольшевицькому фронті були всі, і визнавці ідеї суверенности різних окремих частин СССР і прихильники федерації всіх народів у майбутньому Сході Европи (себто: дальшої єдиної неділимої Росії в іншій формі). Під натиском Американського Комітету МАКЦ буцім то пішов на деякі дальші уступки, змінюючи свій статут (ще остаточно не оформлений і Американським Комітетом не затверджений) дещо у користь формули „непередрішенности" та можливости включити в той зреформований КЦАБ також федералістів. Це останнє мало статися під ультиматівним натиском Ніколаєвського, який ніби то загрозив національним групам свій виступ, якщо не буде збережений принцип „повної демократії" із правом „усіх" бути в одному фронті.

Ці останні уступки викликали, як інформують, гострі застереження головно у фракції ОУН полк. Мельника в УНРаді, яка знаходиться під особливо різкою критикою націоналістичної преси другого відламу ОУН за її згодливе угодовство у відношенні до КЦАБ-у. Тому ця фракція внесла низку поправок до проєкту статуту МАКЦ, які з черги не знайшли одобрення в інших фракцій УНРади, що вбачали нереальність цих поправок, як не до прийняття іншими членами МАКЦ. Це й довело до кризи внутрі самих українців та МАКЦ, бо навіть до певних дисонансів внутрі ОУН полк. Мельника, з уваги на те, що досі в усіх розмовах і переговорах про створення антибольшевицького фронту та у створенні МАКЦ брав участь член Виконного Органу УНРади інж. Андрієвський, чільний член ОУН полк. А. Мельника.

Ці інформації знаходять потвердження у числі 611 з 26-го липня ц. р. газети „Українське Слово" із Парижа, що належав до напрямку ОУН полк. А. Мельника. У замітці „Справа МАКЦ на вістрі ножа" читаємо там, що „внесення франкцією ОУН поправок не тільки не прийнято, але до попереднього проєкту статуту МАКЦ додано ще одну точку „загальних положень", з якої вже ясно, не зануальовано, виплинає „непередрішенство" тоб то засада, яку заступають московські імперіялісти в статуті КЦАБ. Супроти цього фракція ОУН на засіданні Президії УНРади поставила остаточний внесок: відкинути проєкт статуту МАКЦ і припинити дальші переговори з чинниками, які не хочуть визнати державних аспірацій українського народу".

25-річчя священства о. прелата В. Кушніра

Члени катедри св. Володимира і Ольги разом з громадянством міста Винніпеґу гідно і достойно вшанували 25-річчя священства о. д-ра В. Кушніра.

Вечорі достойний Ювілят відслужив в катедральній церкві урочистий молебень при участі двох місцевих єпископів та 20 священиків. Архиєпископ Кир В. Ладика виголосив відповідну проповідь, в якій підкреслив заслуги на церковному полі о. Ювілята, а катедральний хор, під проводом пані О. Гаврилюк, відспівав „Многая літа".

Після молебня в кадедральній просторій залі відбулося спільне прийняття, на якому було понад 500 осіб з різних верств українського громадянства. Господарем цього бенкету був довголітній скарбник парохії, а теперішній містоголова, п. Іван Кравчук.

ПРИЗНАННЯ УКРАЇНЦЯМ В КАНАДІ

(Закінчення зі стор. 2)

перша поміж 1895-1914 рр., друга від 1921 р., зростала чимраз більше, поки безробіття в Канаді не припинило її. У роках 1921 - 31 українське населення Канади зросло з 106,721 до 225,113. У 1929 р. 15,000 українців прибули в Канаду. Третя хвиля іміграції датується від 1946 р. Поміж 800,000 новоприбулих було 32,000 українців.

Перші українські піонери — це були селяни в овечих кожухах і жінки в довгій до кісток одежі. Їх висилали на Середній Захід і в прерійні провінції Манітоби, Саскачевану та Альберти, групами по 100 осіб. Кожному голові родини признначено було 165 акрів. Їх залишено власній долі.

Їх життя було тверде. Не знали ні англійської, ні французької мови і через те не мали контакту з сусідами. Довгий час були позбавлені духової опіки, бо священики прибули щойно за 10 років. Поселенці не знали канадійської агрикультури, не мали капіталу. Дехто зачинався в уряду, інші пішли працювати на залізницю, або на дроворубство, щоб придбати готівку на закуп сільсько-господарського реманенту. Вони шукали розради в рідній музиці, пісні, танці, традиції, ремеслі. Згодом почали набувати освіту від власних учителів.

Хоч методи канадійської асиміляції діють повільніше від американського „перетоплювального кітла" все таки з часом українці теж почали асимілюватися. Зокрема скорше асимілюється українська іміграція, що прибула пізніше 1921 р. Коли перші піонери з-перед 1914 р. зберегли свою мову, звичаї, то новіші вже більше достосувалися до нових умовин. Статистика показує, що в 1939 р. 90% українців і 86% українок другувалися в своїй власній етнічній групі, а в 1948 р. — лише 60% мужчин і 53% жінок.

Треба підкреслити процес швидкого пересунення українців з одної соціальної кляси в другу, розуміється, вищу.

Люди, що прибули в Канаду після другої світової війни, сильно різняться від своїх попередників. Це — професіоналісти, кваліфіковані робітники, оперові співаки, балетні танцюристи, науковці, університетські викладачі. Це люди, яких IPO привезло з таборів у Німеччині. Це завзяті противники комунізму, бо вони пізнали його з першої руки. Ці люди скорше від своїх попередників достосувалися до канадійського життя. Нпр., один молодий чоловік, що прибув сюди в 1947 р., репрезентував усю Канаду на міжнародній конференції молоді.

Хоч усі українські іміґранти по суті стали канадійцями, вони часто ворогують поміж собою з політичних причин — не канадійської, але української політики. Деякі з них національні республіканці, інші монархісти, ще інші соціялісти-радикали та комуністи. Однаце, з часом ці політичні різниці европейського характеру меншають. Вони починають політично ділити як канадійці. Під час першої світової війни було їх в армії 10,000, під час другої — 26,000.

Впродовж років помітні значні пересунення української іміграції — молодь змагає до міст, селяни кидають фармерські околиці й переходять до околиць кліматично кращих, де можна плекати овочі, виноград. 60,000 їх покинули пшеничні околиці Саскачевану і переселились в Онтеріо та Британську Колумбію, де в 1941 р. було їх тільки 7,100, а тепер є 23,000. В Онтеріо кількість українців подвоїлася.

Останніми часами канадійці інших національних груп з'ясували собі факт, що Канада завдячує багато цьому народові. Їх дужі плечі й кріпкі руки допомогли піднести Захід, а їх культура, яку вони так дбайливо зберігають дала посмак канадійському життю. Їх культурний вклад у канадійське життя помітний на кожному кроці. Українці Канади внесли легкість і фантазію у Вінніпезький балет під час його святкового виступу з нагоди відвідин королеви в 1951 р. Основниця балетної школи й найкращого балету в Канаді Gweneth Lloyd вибрала 15 років тому якраз Вінніпег, бо тут найбільше слов'янського елементу, знаного зі свого темпераменту й рухливости.

Майже кожний канадійський українець музикальний. І ледве чи вдалося б втримати в Канаді симфонічну оркестру, якби вони втратили українців - музик. Річні музичні фестивалі в Вінніпезі найкращі в Канаді завдяки тому, що українські діти виступають у них з хорами та традиційними піснями. Українці, поруч поляків, німців, жидів, люблять музику й через те Вінніпег — найбільше музичне місто країни.

Тут є квітуча українська література й бадьора преса: 33 часописи, з них 2 частинно англійською мовою.

Чимало українців визначилися в академічних колах. Вони дали багато вкладу в теорію й практику агрикультури Канади. Місцеві дослідні центри й експериментальні фарми мають значну підтримку від українських учених, які є авторитетами, знавцями ерозії ґрунту й молочарства.

Стаття п-ні Френсіс прикрашена 8 великими світлинами, що зображують: церкву, праця фармерів, крамницю з електричним устаткуванням прибулого в 1947 р. Петра Штогуна, хор, танцювальну групу „Свят-Вечір", колядників і молодого вояка в уніформі королівської фльоти.

В. Баратура

А. Юриняк

ТРИ ТАНКІСТИ КЦАБ-у

(Політичний скетч)

Одного дня Саша Безнародний, головний лідер партії „Движеніє води в ступі", разом із ще двома лідерами — Вирожденцем — Парижським і Антошкою Подвласовим — зібралися на екстрену нараду. На бальконі готелю „Цум унтерганг", звідки видно було мальовничу місцевість Тегернзе, почали вони радити про порятунок Росії, а мимохідь і цілого світу.

— Друзі мої, — зворушено заявив Саша Безрадний: — Росія на краю пропасті! Ще крок — і вона загине, а з нею й увесь світ.

Подвласов: — Це ви, вельмишановний, про СССР?

Безнародний: — Да, да! Про нашу славну родіну — Російську неподільну імперію. А все отой диверсант Нікольшка — злигався з сепаратистами, марксистський вишкребок!

Вирожденец: — Боже мій, так давайте ж рятуватимемо! Я, бувало, в Парижі...

Раптом під дверима, що вели з внутрішніх кімнат на балькон, почувся чийсь безладний спів і кроки. Розчинилися двері і ввалився постать Полбутилкіна.

Полбутилкін: — А-а, панове лідери... Засідаєте? А скворум же-у вас є?

Подвласов: — Тихше, не розводь бузи. Наклюкався, то йшов би краще спати.

Безрадний: — Ти справді, голубе, не те... не завадкай нам.

Полбутилкін: — Як? Щоб я йшов спати — як матушка Росія гине?! Я ж чув! А потім, так тим, я вам і вісточку приніс.

Усі — Яку? кажи швидше!

Полбутилкін (витягає з кишені якийсь лист і подає Безрадному).

Безрадний (читає): „Была без радості любов — разлука будет без печалі". — Абрамчик.

(Витирає піт). Ху, що далі, то гірше.

Вирожденєц. — Я вам казав, Фйодоровичу, що з Абрамчиком дак буде — недарма він по українськи розмовляє, як мазепинець.

Подвласов. — Взагалі ті націонали — всі жулики!

Безнародний. — Ах, покинь, Антоша, цю свою совєтську манеру висловлюватись... (По павзі).

Ні, ми ще знайдемо людей з совістю і честю серед націоналів. (До Полбутилкіна). Ось що, братіку — катай зараз до Бутирчука і того... як його? Що постраждав від рукоприкладства за Росію...

Вирожденєц. — Мулая!

Безрадний. — О-о! Мулая. Прекрасний суб'єкт. Українець — а за Росію готовий просто в огонь! Таких ось українців нам якомога більше. Бож без Малоросії чи пак України нам неможливо.

Вирожденєц (декламує). „Ти знаєш край, где всьо обільєм дишет, где рєкі ллются чіще серебра..."

Подвласов. — Да-а, Україна — важенецька штучка. Я сам страх як люблю українську природу і вареники. А дівчата які пишні!

Безнародний. — Панове, ближче до діла. (До Полбутилкіна). Так ти, братіку, не стій, ради Бога, а швидче приводь їх сюди.

Полбутилкін. — Устижемо з козаками на торг. А тільки нічого путнього у вас не вийде, не видать нічого на горизонті.

Подвласов. — Що ти плетеш? Яких тобі горизонтів ще треба?

Полбутилкін. — Не можу рятувати Росії насухо. І прекрасний суб'єкт ваш, сиріч Мулай — такої самої думки.

Безнародний. — Буде, буде — тільки біжи швидче.

Полбутилкін. — Ну, це разок повіримо. (Рушає до дверей, наспівуючи „Трі танкіста, трі весьолих друга, екіпаж машини боєвой"... (Раптом зупиняється). Пардон-с, я забув про ще одну записку. (Виймає з кишені папір). Це мені дав ізвєстний український пісатєль".

Вирожденєц і Подвласов (разом). — Хто, хто?

Безрадний. — Давай сюди!

ВСЯЧИНА

НІМЕЦЬКІ СТУДЕНТИ ВІДНОВЛЮЮТЬ ПОЄДИНКИ

В перших роках після війни німецькі студенти залишили поєдинки, бо це були в більшості бувші вояки, які мали досить поєдинків на фронті. Але тепер майже в кожному німецькому університеті існують студентські товариства, які зобов'язують своїх членів до примусових поєдинків, коли студенти бажають належати до тих товариств. І так студентське товариство „Ренанія" при університеті в Мюнстері змушує своїх членів до шістьох поєдинків на шаблі впродовж університетських студій. Інші товариства мають у своїх статутах пункт про п'ять, чотири, три й два поєдинки, а деякі тільки про один. Прихильники поєдинків твердять, що поєдинки розвивають відвагу, самоконтролю і мужній погляд на життя, а їхні противники кажуть, що це середньовічні залишки февдалізму. Професор Вернер Гайзенберг, творець „перегляненої теорії квантів" і властник нагороди Нобеля, критикував дуелі студентів, але критичні голоси не мають значення, бо Верховний Суд Західної Німеччини скасував вирок на студента, якого нижчий суд засудив був за участь у поєдинку.

(Бере листа з рук Полбутилкіна, пробігає зміст очима). Ні, не можу! Це вже понад мої сили.

Подвласов. — Дайте я прочитаю! Я видержу.

(Безрадний передає листа, Подвласов читає в голос):

„Попереджаю, що п. Бутирчук ні сьогодні не має ніякого права репрезентувати українських федералістів. Це можу робити лише я, згідно з останніми виборами. Така воля української людности на еміграції. Щодо Мулая, то він вже приходив до мене і домовлявся про спільне поступовання".

Слідує підпис.

Подвласов (скінчивши листа і беручи капелюх). Я, пробачте, вже мушу йти на засідання Власовського комітету. В нас там незгода.

Вирожденєц. — Ви, Фйодоровичу, старайтеся лише про одно: щоб приватний американський комітет був з нами.

Тоді ніщо не страшне. Я вже піду також.

Полбутилкін. — Ось бачите, що значить, коли я зробив кворум!

ВІДБУВСЯ ПОЄДИНОК В ЗДА

Недавно відбувся поєдинок в ЗДА в місцевості Ейкен у Південній Кароляйні. Там посдинкувалися два власники ресторанів. Причина їхньої бійки — жінка. Вони билися на револьвери перед одним із ресторанів. Після поєдинку пан Дай стояв 45 хвилин на місці, де він застрелив свого суперника Денвера Вінтера. Шериф там таки його арештував за злочин вбивства.

НАЙШВИДШИЙ У СВІТІ „ЕЛЕКТРИЧНИЙ РОЗУМ"

В Шикаго Крайова Лябораторія Аргон випродукувала найшвидший „електричний розум", який коштує $35,000. Ця машина може впродовж півтисячної секунди розв'язувати важкі й довгі математичні завдання, наприклад помножити число 999,999,999 через те саме число. Впродовж 20 до 30 хвилин ця машина виконує працю, над якою два визначні математики мусіли б сидіти від п'ятьох до шістьох років.

ГУДЗИКИ, ЩО ЇХ НЕ ТРЕБА ПЕРЕШИВАТИ

Сковіл Ко випродукувала такі гудзики, що їх не треба буде перешивати. Це корисне для тих інституцій, які мусять давати своїм працівникам однострої. Ці однострої треба було зміняти, коли робітник прибрав на вазі. Гудзики фірми Сковіл не пришиваються, тільки пригвинчуються. Коли працівник потовстіє під час вакацій, то він зможе відгвинтувати гудзики при своєму уніформі, і вмістити їх там, де їх треба.

ПІВДОЛЯРОВІ МОНЕТИ З ПРИВОДУ 300-РІЧЧЯ НЮ ЙОРКУ

З приводу 300-річчя Ню Йорку мають викарбувати 5,000,000 півдолярових монет. Департамент скарбу противиться тому, щоб карбувати окремі монети з приводу всяких роковин, але вкінці погодився на те, щоб у важливих історичних випадках відступити від цієї засади. Закон про ці пам'яткові монети мусить бути ухвалений Конгресом ЗДА.

ЖИДИ ПІКЕТУВАЛИ ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ КОНСУЛЯТ У НЮ ЙОРКУ

300 жидів ортодоксів (рабінів, учителів і студентів) пікетували ізраїльський консулят у Ню Йорку тому, що ізраїльський парлямент проєктує військову службу для жінок.

ЗБІЛЬШИЛОСЯ ЧИСЛО СМЕРТНИХ ВИПАДКІВ ВІД АВТОВИХ КАТАСТРОФ

Крайове Бюро Безпеки в Шікаго повідомляє, що в першій половині цього року збільшилося число смертних випадків внаслідок автових катастроф. Від січня до кінця червня цього року таких випадків було 17,300, а в тому самому часі минулого року тільки 16,830. Число вбитих збільшилося тому, що збільшилося число миль відбутих подорожей в першій половині цього року. Це число збільшилося на 5%, а число смертей збільшилося на 4%. 135 міст не мали зовсім смертних випадків від авт. До тих міст належать такі міста, як Мавнт Вернон, Н. Й., Лейквуд, Огайо та Ролі, Н. К.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тимсамим і співвласниками 14-ти мільйонового майна організації!

Приспішено підготовлюють використання нового іміграційного закону

Вашингтон. — Уряд президента Айзенгавера почав приспішено вивчати новий іміграційний закон про допущення до ЗДА нових 214,000 імігрантів поза законними квотами. Закон вивчають ще перед його підписанням президентом. Ці імігранти мали б прибути до ЗДА перед 31 грудня 1956 року. Вже тепер знайшли в ухваленому Конгресом законі один пункт, який треба буде виправити під час найближчої сесії Конгресу. Згідно з законом 5,000 втікачів, які вже перебувають в ЗДА, можуть старатися про громадянські права в цій країні, як законно допущені імігранти. Але в іншому місці цього закону говориться про те, що до ЗДА зможуть приїхати втікачі „з приводу фактів, які заіснували перед їхнім прибуттям до ЗДА." Республіканський конгресмен Патрік Дж. Гіллінгс, який підтримував іміграційний закон у Палаті Репрезентантів, заявив, що він внесе відповідну поправку в цій справі на найближчій сесії Конгресу, щоб усунути цю суперечність в законі. Якщо не буде надзвичайної сесії Конгресу, то до Европи виїде спеціяльна комісія Конгресу, яка на місці вивчатиме іміграційні справи. Щоб між новими імігрантами не просочились комуністичні елементи, вже виготовлено відповідний плян перевірки на основі закону МекКаррана-Волтера.

ПОСИЛЕНА ПРАЦЯ ПРЕЗИДЕНТА АЙЗЕНГАВЕРА

Вашингтон. — Президент Айзенгавер займятий затверджуванням численних законів, що їх ухвалив Конгрес на своїй останній сесії. Число законопроєктів, що їх президент має розглянути й підписати сягає 209. Після закінчення цієї пильної праці, президент від'їде на довше перебування в Колорадо. Одночасно президент відбуває наради, з яких першою, після його повороту з нарад губернаторів у Сієтлі, була розмова з нововибраним республіканським провідником в Сенаті, Вільямом Н. Ноленом.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮАРК, Н. ДЖ. — Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 76, повідомляє членів, що місячні збори й збирання вкладок відбудуться в неділю, 9. серпня, в Українській Централі при 180 Віллям вул., по співаній Службі Божій. 16. серпня наша Централя улаштовує прогулку до Союзівки. Набути тикети можна на зборах. — С. Мриглод, предс.; В. Шеремета, кас.; В. Салабун, секр.

ТАРЗАН, ч. 3122. На сліді.

Відвернувшися від покаліченого леопардами — людьми тіла, Джером крокував по шатрі, жахаючися, що він зможе ще знайти.

— Жіноча хустинка!, крикнув він!, — О, Боже! Біла жінка в руках тих чортівських дияволів!

З холодним гнівом у серці Джером наказав своїм людям іти за ним, коли він знайшов свіжий слід леопардів — людей.